

DIRK WAAL:

‘Evene onderdrukt *Pratylenchus*’

Allerlei aaltjes maken de bloembollenteler het leven zuur. Voor de aanpak ervan zijn vaak maar weinig oplossingen voorhanden. Een oervorm van haver genaamd evene of *Avena strigosa* heeft een werking op *Pratylenchus*. Bloembollenteler Dirk Waal uit Sint Maartensvlotbrug kent inmiddels de plussen en de minnen van dit gewas.

Dirk Waal bij de knife roller om het gewas te pletten

Tekst en foto: Arie Dwarswaard

Schimmelziekten zijn er genoeg, maar aaltjes kunnen er ook wat van. Er zijn 21.000 soorten bekend, waarvan eenderde schadelijk is voor planten. De bloembollensector kent er gelukkig maar een klein aantal van, waaronder stengelaaltje, worteltesieaaltje en bladaaltje. De bestrijding van aaltjes is en blijft een punt van voortdurende aandacht en zorg, al was het alleen maar uit oogpunt van quarantaine. Daarnaast kunnen aaltjes voor de nodige opbrengstderving zorgen. Wat dat aspect betreft nemen de zorgen om *Pratylen-*

chus penetrans of worteltesieaaltje gestaag toe. In steeds meer gewassen worden aantastingen van dit aaltje gevonden.

Bloembollenteler Dirk Waal, samen met zijn broer eigenaar van Gebroeders Waal uit Sint Maartensvlotbrug, realiseerde zich enkele jaren geleden dat aaltjes steeds lastiger zijn aan te pakken. Voor hem reden om naar een cursus te gaan van Wageningen Universiteit. Vanwege de landbouwbrede opzet werd veel kennis verspreid over allerlei aaltjes en over tal van bestrijdingsmethoden. “Daar werd gemeld dat bladrammenas onvoldoende werkt tegen *Pratylenchus*. Maar wat doe je er dan aan? Want wij zien in onze omgeving steeds meer scha-

de door dit aaltje.” Waal ging zoeken en kwam uit op een vorm van haver die de Nederlandse naam Evene draagt, en in het Latijn *Avena strigosa* heet. “Een andere naam is Japanse haver, maar het heeft op zich niets met Japan te maken. Vroeger werd het in Nederland ook geteeld.” Volgens een Belgische website zou evene een bestrijdend effect hebben op *Pratylenchus*. Waal werd nieuwsgierig en kon wat haverzaad te pakken krijgen. “In de meeste landen is het een voedergewas. Alleen al Spanje gebruikt jaarlijks 3.000 ton zaad en in heel Zuid-Amerika staat er drie miljoen hectare.” Bij wijze van proef zaaiden de broers een deel land in waar daarna narcissen werden geplant. “Vanaf de Pettemer duinen kon je het verschil zien. Het deel waar *Avena strigosa* had gestaan stond er veel groener bij dan de rest. Het scheelde twee weken groei. Eenzelfde effect zagen we later ook in onze partij krokus ‘Dorothy’, die we twee weken later dan anders konden rooien. Er is ook sprake van een mogelijk effect op *Rhizoctonia*.”

Naast een effect op *Pratylenchus* is evene ook een goede groenbemester. “Als je ziet hoe diep de wortels groeien, en wat voor een gewas er op komt. Dat is prima organische stof.” Niet alles is positief, merkt Waal op. “Wat iedereen zich moet realiseren is dat *Trichodorus primitivus* zich op dit gewas kan vermeerderen. PPO gaat na welk effect de haver heeft op stengelaaltje en wortelknobbelaaltje.”

Om over voldoende zaad te kunnen blijven beschikken besloot Waal om zelf de haver te gaan telen voor zaadwinning en het onder de naam Silke in de markt te zetten. In de zomer wordt de haver gedorst, en het zaad wordt geschoond en gesorteerd. “Alleen de grofste korrels hou ik aan als zaad voor volgend jaar. Daar groeien weer de sterkste planten uit.” De belangstelling voor evene neemt toe, niet alleen in de bloembollen. “Ik krijg ook vragen uit bijvoorbeeld de maisteelt, de akkerbouw en de vollegrondsgroentewereld. Ik raad mensen altijd aan om eerst maar eens een klein deel in te zaaien. En het effect is niet altijd al na een jaar helemaal helder.” Het ras waarmee Waal werkt is deze winter vorstbestendig gebleken. Een veld dat in november is ingezaaid stond eind maart groen. Het is echter het beste om het als zomergewas te telen. “Het enige dat we na het zaaien doen is bij zaaien in het voorjaar een startgift van 60 kilo stikstof, meer niet. Het groeit snel dicht, waardoor onkruiden geen kans hebben. Zelfs melde redt het niet. In het najaar zijn we bij wijze van experiment er met een knife roller overheen gegaan om het gewas te kneuzen om het daarna onder te ploegen.”